AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI ŁĄCZNOŚCI

TAJNE

Egz. Nr 2

ppłk dypl. BORZĘCKI

Temat: ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI TYŁÓW NA SZCZEBLACH TAKTYCZNYCH

(Skrypt wykładu)

Biblioteka Szkoleniowa AON
Nr ewid. 0514

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
Nr 25052

REMBERTOW LISTOPAD 1961

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI ŁĄCZNOŚCI

[redacted]

Egz. Nr 2

ppłk dypl. BORZĘCKI

Temat: ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI TYŁÓW NA SZCZEBLACH TAKTYCZNYCH

(Skrypt wykładu)

Biblioteka Szkoleniowa AON
Nr inw. 0514

ARCHIWUM
BIBLIOTEKA SZKOLENIOWA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
Nr 25052

REMBERTÓW LISTOPAD 1961

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O

im. gen. broni K. Swierczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁACZNOSCI

[redacted] Egz. nr ... 2

"ZATWIERDZAM"
SZEF KATEDRY WOJSK ŁACZNOSCI

płk dypl. R O M A N

Gneklos pot 12357 II

ppłk dypl. BORZECKI

ORGANIZACJA ŁACZNOSCI TYŁOW NA SZCZEBLACH TAKTYCZNYCH

Biblioteka Szkoleniowa ASG
Nr ewid. 0514
im. gen. broni K. Świerczewskiego

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
Nr 15052

Rembertów listopad 1961 r.

T R E S C :

Wstęp.

I. Warunki organizacji łączności tyłów na szczeblach taktycznych.

II. Planowanie łączności dla potrzeb tyłów.

III. Łączność tyłów :

- węzły łączności kwatermistrzowskich stanowisk dowodzenia i ich zmiana ;
- łączność środkami radiowymi ;
- łączność środkami przewodowymi ;
- łączność środkami ruchomymi.

Zakończenie.

W s t ę p :

Prowadzenie współczesnych działań bojowych, w których bierze udział duża ilość wojsk i sprzętu bojowego wymaga nagromadzenia odpowiednich zapasów materiałowych oraz ciągłego zaopatrywania. Należy się bowiem liczyć, nie tylko z ciągłym i znacznym zużyciem w walce środków materiałowych, ale i stratami, które trzeba uzupełniać by zachować zdolność bojową wojsk. W tych warunkach rola tyłów na wszystkich szczeblach dowodzenia niewspółmiernie wzrosła w stosunku do roli tyłów ostatnich wojen. Tyły współczesne muszą być zdolne do ciągłego zaopatrywania walczących wojsk we wszystko co potrzebne jest do życia i walki. W działaniach bojowych, które prowadzone są w szybkim tempie i na duże odległości, tyły nie mogą być oderwane od walczących wojsk, muszą być ruchliwe. Z drugiej zaś strony rozmieczczone być muszą na odpowiednich odległościach i w sposób rozśrodkowany, aby stworzyć odpowiednie warunki ich pracy co utrudnia z kolei dowodzenie tyłami. Dowodzenie tyłami musi być ciągłe, elastyczne, dostosowane do konkretnych warunków sytuacji bojowej. Jest ono realizowane przez dowódcę, sztab oraz kwatermistrza, który podlega dowódcy i bezpośrednio dowodzi tyłami. Dowódca i sztab oddziału i związku taktycznego powinien znać aktualny stan i możliwości tyłów i stawiają zadania przed tyłami w zakresie zabezpieczenia materiałowo - technicznego wojsk. Kwatermistrz musi mieć możność kierowania tyłami w każdych warunkach sytuacji bojowej, musi więc ją znać, jak również znać wszelkie zagadnienia stanu, możliwości i położenia własnych jak i podwładnych tyłów, by móc w nakazanym czasie zabezpieczyć walczące wojska w niezbędne środki materiałowe. Dla zabezpieczenia dowodzenia tyłami niezbędna jest łączność, która dostosowana musi być do nowych warunków pracy tyłów.

Łączność jest nieodłącznym i jednym z zasadniczych elementów dowodzenia tyłami. Rola łączności tyłów ciągle wzrasta w miarę zwiększającej się roli tyłów. Wzrasta i ilość sił i środków przeznaczonych do zabezpieczenia łączności tyłów. Trzeba powiedzieć, że w czasie ostatniej wojny, kiedy tyły taktyczne nie były zbyt ruchliwe i pozostawały w jednym rejonie dość długo, nie organizowano łączności tyłów za

pomocą technicznych środków łączności. Dla celów dowodzenia tyłami w dywizji organizowano z zasady łączność przewodową na kierunku tylko między SD a KSD, a w tyłach ograniczano się do utrzymania łączności środkami ruchomymi. Na szczeblach taktycznych nie spotykało się również specjalnie do tego przeznaczonych pododdziałów łączności. Zabezpieczenie dowodzenia tyłami w warunkach współczesnych działań bojowych wymaga już wyznaczenia do tego celu odpowiednich pododdziałów łączności wyposażonych w techniczne środki łączności.

Zarówno dowodzenie tyłami jak i sposób organizacji łączności będą każdorazowo zależeć od konkretnych warunków sytuacji bojowej w jakiej znajdą się tyły, a przede wszystkim od rodzaju i formy walki, warunków terenowych, rozmieszczenia tyłów, ich urzutowania, które należy brać pod uwagę przy organizacji łączności tyłów. W niniejszym skrypcie rozpatrzone zostaną zagadnienia planowania i organizacji łączności tyłów pułku i dywizji w zasadniczych rodzajach działań.

I. WARUNKI ORGANIZACJI ŁĄCZNOSCI TYŁÓW NA SZCZEBLACH TAKTYCZNYCH

Organizacja łączności tyłów na szczeblach taktycznych dostosowana być musi każdorazowo do potrzeb dowodzenia tyłami, które w różnych warunkach bojowych będą różne. Nie można więc jej rozpatrywać zawsze jednakowo, gdyż i wykorzystanie środków łączności nie będzie takie same. Warunków wpływających na organizację łączności tyłów jest wiele i będą one wynikały z charakteru działań bojowych i przyjętego systemu dowodzenia. Ogólne dowodzenie tyłami sprawuje dowódca pododdziału, oddziału i związku taktycznego i wchodzi ono w całokształt dowodzenia wojskami.

Dowódca pułku /dywizji/, a w jego zastępstwie szef sztabu, dowodzą tyłami przez kwatermistrza oraz tylu szefów służb tyłowych, którzy nie podlegają kwatermistrzowi. Kwatermistrz oraz szefowie służb tyłowych dowodzą tyłami z kwatermistrzowskiego stanowiska dowodzenia /KSD/, które organizowane jest oddzielnie od SD i rozmieszczane w rejonie tyłów. Również wiele komórek ogólno - administracyjnych, które nie biorą bezpośredniego udziału w dowodzeniu wojskami i zbędne są na SD, rozmieszcza

się w rejonie KSD pułku i dywizji. Dlatego też zapewnienie łączności między dowódcą i sztabem a kwatermistrzowskim stanowiskiem dowodzenia jest tak samo ważne jak z poszczególnymi elementami ugrupowania bojowego. Do organizacji i utrzymania tej łączności wykorzystuje się radiowe, przewodowe i ruchome środki łączności. Dla właściwego dowodzenia tyłami, kwatermistrzowi pułku i dywizji konieczna jest znajomość sytuacji bojowej i to często bezpośrednio od oddziałów i pododdziałów, stąd też koniecznym się staje taka organizacja łączności, która umożliwiłaby kwatermistrzowi przyjmowanie danych o sytuacji bojowej niezależnie od sztabu oddziału lub związku taktycznego. Organizację łączności tyłów warunkuje również ilość urządzeń i jednostek tyłowych oraz ich rozmieszczenie w terenie co związane jest ze szczeblem dowodzenia. Na szczeblu pułku zmechanizowanego /pcz,pa/ istnieje konieczność organizowania łączności między kwatermistrzem pułku a niektórymi elementami tyłowymi, które rozmieszcza się w sposób rozśrodkowany przy czym część z nich rozmieszcza się bliżej walczących wojsk, a przy przegrupowaniu tworzą znaczną kolumnę tyłów, którą trzeba dowodzić w ruchu. W jeszcze szerszym zakresie przedstawia się to zagadnienie w dywizji, gdzie rejon dywizyjnego punktu zaopatrywania /DPZ/ jest dość duży, a urządzenia tyłowe rozmieszczone w sposób rozśrodkowany przez co zwiększają się odległości między KSD a urządzeniami tyłowymi. W tych warunkach dla utrzymania łączności tyłów należy stosować różne środki łączności, a przede wszystkim przewodowe i radiowe umożliwiające szybkie przekazywanie wiadomości. Dla zabezpieczenia dowodzenia tyłami w ruchu należy organizować łączność radiową między kwatermistrzem a urządzeniami i pododdziałami tyłowymi. Kierowanie pracą tyłów nie odbywa się już tylko przez samego kwatermistrza ale i przez szefów służb tyłowych. Stąd też wynika konieczność organizacji łączności nie tylko dla kwatermistrza ale i dla niektórych szefów służb. Zakres więc potrzeb łączności tyłów wzrasta wraz ze szczeblem dowodzenia.

Dalszym elementem mającym zasadniczy wpływ na dowodzenie tyłami, a więc i na organizację łączności, są odległości między punktami dowodzenia dowódcy i sztabu a kwatermistrzowskim stanowiskiem dowodzenia, jak również odległości

między poszczególnymi elementami tyłowymi, tak w okresie przygotowawczym jak i w toku prowadzenia działań. Trzeba z góry założyć, że choć w różnych warunkach sytuacji bojowej odległości te są różne to jednak są znaczne i poważnie utrudniają organizację i utrzymanie łączności.

Kwatermistrzowskie stanowisko dowodzenia, z którego kwatermistrz pułku dowodzi tyłami rozmieszcza się w zasadzie w rejonie pułkowego punktu gospodarczego. Na podstawie wyjściowej do natarcia w pułku zmechanizowanym /poz/ odległość między SD a KSD nie jest zbyt duża i w zależności od konkretnych warunków może wynosić do 10 km w pułku drugiego rzutu dywizji odległość ta jest jeszcze mniejsza /ok. 3 - 5 km/. Te odległości pozwalają /zakładając, że jest odpowiedni czas/ na organizację łączności środkami przewodowymi między SD a KSD w okresie przygotowawczym. Z chwilą jednak przejścia pułku /pierwszego i drugiego rzutu dywizji/ do natarcia i przesuwięcia SD do przodu, odległości się zwiększają i dochodzą do kilkunastu kilometrów. W tym okresie łączność może być zapewniona za pomocą środków radiowych oraz ruchomych.
W dywizji pierwszego rzutu armii KSD dywizji może być rozwinięte w rejonie dywizyjnego punktu zaopatrywania /DPZ/ lub bliżej w stosunku do PPG i SD dywizji w zależności od warunków rozmieszczenia i możliwości zapewnienia łączności. Odległość między SD a KSD dywizji może wynosić do 20 km, a w obronie niekiedy i więcej. W tych warunkach utrzymanie bezpośredniej łączności między SD a KSD na pewne trudności.

W okresie przygotowawczym łączność między SD a KSD zabezpiecza się głównie środkami przewodowymi i ruchomymi. Przy znacznych odległościach utrzymanie bezpośredniej łączności przewodowej staje się niekiedy nie możliwe przy zastosowaniu linii kablowych. Dlatego też w miarę możliwości powinny być wykorzystane linie stałe na których zasięg sprzętu jest większy jak również organizowany pomocniczy węzeł łączności, który spełniać może rolę pośredniczenia. Z chwilą zmiany SD dywizji do przodu odległości zwiększają się co zmusza do zmiany KSD bliżej wojsk, a niekiedy do zastosowania dla łączności między SD a KSD dywizji, radiostacji średniej mocy. Mając

również na uwadze fakt konieczności utrzymania łączności między kwatermistrzem dywizji a kwatermistrzami pułków, którzy częściej zmieniają swoje KSD do przodu - wydaje się celowym wcześniejsze wykonanie zmiany części KSD dywizji do przodu, niezależnie od zmiany DPZ. W tych warunkach utrzymanie łączności z SD dywizji oraz KSD pułków ze względu na zmniejszone odległości znacznie się poprawia.

W obronie tyły rozmieszczone być mogą na tych samych odległościach jak w natarciu lub nieco głębiej i w toku walki obronnej odległości te z zasady nie ulegają zwiększeniu, a większa ilość czasu na organizację łączności pozwala na dostateczne zabezpieczenie łączności.

Dla dywizji drugiego rzutu, która otrzymuje rejon ześrodkowania, odległości między KSD a SD nie są duże i pozwalają na zorganizowanie bezpośredniej łączności przewodowej.

Tyły taktyczne w warunkach współczesnych działań zmuszone są w ciągu dnia walki zmieniać swoje rejony rozmieszczenia w związku z czym znajdują się w ruchu i zabezpieczenie dowodzenia tyłami realizowane być musi w ruchu. Zadaniem łączności w tych warunkach będzie utrzymywanie łączności tyłów w ruchu w czasie zmiany tyłów do nowych rejonów. Dotyczy to przede wszystkim działań zaczepnych oraz głównie tyłów pułków, które zmieniają swoje rejony w ciągu dnia 2 - 3 razy. Do utrzymania tej łączności w ruchu wykorzystuje się radiowe i ruchome środki łączności. Dalszym czynnikiem warunkującym organizację łączności tyłów jest rzutowanie tyłów taktycznych. Część elementów tyłowych rozmieszcza się bliżej walczących wojsk - jak pułkowy punkt medyczny /PPM/, dywizyjny punkt medyczny /DPM/, środki naprawcze, czołówkę DPZ - co stwarza konieczność utrzymania łączności między tymi elementami a KSD. Często łączność ta utrzymywana będzie przez SD, ZSD lub PWŁ, względem których są bliżej położone.

W marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego tyły dywizji mogą być podzielone na dwa rzuty i maszerować po dwóch różnych marszrutach. W tych warunkach KSD będzie maszerować po marszrucie, po której maszeruje sztab. Na drugą marszrutę wyznacza się odpowiedzialnych oficerów z KSD, którzy kierują

drugim rzutem tyłów. Dla sprawnego kierowania tyłami w marszu należy organizować łączność radiową i środkami ruchomymi oddzielnie dla obu rzutów tyłów jak również między nimi.

Pewne właściwości dowodzenia tyłami, mające wpływ na organizację łączności występują w oddziałach i pododdziałach wzmocnienia. Kwatermistrze tych oddziałów i pododdziałów podlegają pod względem kwatermistrzowskim swoim przełożonym kwatermistrzom przez co utrzymują bezpośrednią łączność ze swoimi przełożonymi kwatermistrzami.

Ze względu jednak na konieczność współpracy dotyczącej rozmieszczenia tyłów, ich przegrupowania oraz niektórych zagadnień związanych z zaopatrywaniem i ewakuacją należy dążyć do tego, aby kwatermistrze oddziałów wzmocnienia mieli zapewnioną łączność z kwatermistrzem dywizji.

Przedstawione wyżej warunki organizacji łączności nie wyczerpują całości zagadnienia, gdyż każdorazowo mogą występować i inne tu nie poruszone, wynikające z konkretnych warunków sytuacji bojowej. Zawsze jednak warunki te kształtować będą organizację łączności i bezpośrednio wpływać na planowanie łączności.

II. PLANOWANIE ŁĄCZNOŚCI DLA POTRZEB TYŁÓW.

Zabezpieczenie ciągłej i trwałej łączności dla potrzeb tyłów wymaga dokładnego zaplanowania tej łączności w ramach danego oddziału lub związku taktycznego, na głębokość otrzymanego zadania bojowego. Planowaniem łączności w pułku zajmuje się szef łączności pułku, a w dywizji wydział łączności dywizji. Podstawą planowania łączności w tym i łączności tyłów na szczeblach taktycznych jest :

- zadanie bojowe, decyzja dowódcy oraz kwatermistrza ;
- zarządzenie łączności sztabu przełożonego ;
- wytyczne szefa sztabu ;
- dane o siłach i środkach łączności.

Na szczeblach taktycznych planowanie łączności tyłów nie jest oddzielnym elementem pracy szefa łączności, a wchodzi ono w całokształt planowania łączności danego oddziału lub związku taktycznego. Ażeby jednak organizacja łączności tyłów odpowiadała potrzebom tyłów, konieczna jest ścisła współpraca

między szefem łączności a kwatermistrzem i szefami służb tyłowych w zakresie planowania łączności tyłów.

Przy planowaniu łączności dla potrzeb tyłów szef łączności powinien :

- określić potrzeby związane z organizacją łączności tyłów w konkretnym rodzaju działań ;
- wydzielić odpowiednie siły i środki dla łączności tyłów ;
- wybrać rejony rozwinięcia węzłów łączności KSD i określić sposoby organizacji łączności ;
- skalkulować czas potrzebny do organizacji łączności tyłów ;
- określić zakres prac związanych z organizacją łączności i jej zabezpieczeniem.

Planowanie łączności dla potrzeb tyłów, jako element ogólnego planowania łączności, rozpoczyna się z chwilą zapoznania się z zadaniem i zamiarem dowódcy.
Na planowanie łączności tyłów oraz na zakres prac związanych z organizacją łączności tyłów zasadniczy wpływ będzie miało położenie wyjściowe tyłów i dotychczas zorganizowana łączność dla potrzeb tyłów. Jeśli na przykład pułk lub dywizja przechodzi do nowych działań, a ma rozwinięte urządzenia tyłowe na odpowiednich odległościach i w takich rejonach, że nie trzeba przeprowadzać w okresie przygotowawczym przegrupowania tyłów, to zarówno planowanie jak i organizacja łączności ograniczy się do wprowadzenia pewnych zmian stosownie do nowych potrzeb. Zawsze jednak nastąpią zmiany w danych do pracy środków łączności. Kiedy jednak już w okresie przygotowawczym zajdzie potrzeba przegrupowania tyłów to w planowaniu łączności należy ująć wszystkie elementy związane z zaplanowaniem i organizacją łączności w rejonie nowego rozmieszczenia tyłów.

Przy planowaniu łączności należy uwzględnić dane otrzymane od przełożonego sztabu odnośnie łączności tyłów, zawarte w zarządzeniu łączności, które z zasady otrzymuje się w okresie przygotowywania propozycji łączności,
Również kwatermistrz pułku /dywizji/ otrzymuje w tym czasie rozkaz kwatermistrzowski /niekiedy ustnie/, stanowiący jedną z podstaw do oceny położenia i przygotowania propozycji dla dowódcy odnośnie tyłów.

Dla pełniejszej oceny możliwości i potrzeb łączności tyłow celowym jest przekazanie sobie między kwatermistrzem a szefem łączności, danych zawartych w dokumentach otrzymanych od przełożonego w czasie przygotowania propozycji.
Szefowi łączności potrzebne są przede wszystkim dane związane z rejonem rozmieszczenia tyłów własnych i podwładnych, które określa kwatermistrz.

Kwatermistrzowi pułku /dywizji/ należy przekazać następujące dane :

- rozmieszczenie węzła łączności KSD przełożonego sztabu ;
- jakimi środkami i w jaki sposób utrzymana będzie łączność tyłów z kwatermistrzem przełożonego;
- dane do pracy środków łączności.

Na podstawie posiadanych danych szef łączności powinien określić jakie siły i środki łączności należy wydzielić kwatermistrzowi oraz szefom służb tyłowych nie podległym kwatermistrzowi, do zabezpieczenia łączności z ich przełożonym. Następnie szef łączności określa swoje możliwości w siłach i środkach łączności, które należy przeznaczyć dla łączności tyłów oraz w jaki sposób i w jakim czasie zorganizować łączność tyłów.

Przed złożeniem dowódcy propozycji przez kwatermistrza, szef łączności powinien przekazać kwatermistrzowi swoje wnioski odnośnie zabezpieczenia łączności tyłów a ponadto zagadnienie to ujmuje w swoich propozycjach składanych szefowi sztabu.

Ponieważ wiele spraw związanych z planowaniem łączności szef łączności wykonuje po zarysie decyzji dowódcy, między innymi ogólną kalkulację sił i środków łączności, wydaje się koniecznym, aby kwatermistrz zapoznał szefa łączności z treścią swoich propozycji, które zatwierdzi dowódca. Pozwoli to szefowi łączności na zapoznanie się z ugrupowaniem tyłów, ich rozmieszczeniem i czasem ewentualnego przegrupowania. Dane te już wówczas stanowić będą podstawę do konkretnego planowania łączności tyłów. Jeśli nie zachodzi konieczność przeprowadzenia rekonesansu rejonu tyłów, to kwatermistrz już w tym okresie może dokładnie przedstawić szefowi łączności miejsca rozmieszczenia pododdziałów i urządzeń tyłowych oraz rejon rozmieszczenia KSD. Należy przy tym podkreślić, że szef łączności w swoich propozycjach powinien, znając ogólny rejon PPG /DPZ/, przedstawić proponowany rejon rozmieszczenia KSD,

mając na uwadze warunki rozmieszczenia i pracy środków łączności na tym punkcie dowodzenia oraz możliwości organizacji łączności tyłów.
Pod tym więc względem rejon KSD powinien być uzgodniony między szefem łączności a kwatermistrzem.

Jeżeli kwatermistrz przeprowadza rekonesans rejonu tyłów, to z wynikami rekonesansu tyłowego, odnośnie rozmieszczenia urządzeń i pododdziałów tyłowych, powinien być zapoznany szef łączności. W rekonesansie tyłów dywizji bierze zazwyczaj udział dowódca plutonu łączności KSD.

W działaniach zaczepnych szef łączności powinien również otrzymać od kwatermistrza dane odnośnie planowanych przegrupowań, a głównie przyszłe rejony rozmieszczenia oraz przypuszczalny czas przegrupowania.

Przy planowaniu łączności na marsz szef łączności powinien być zapoznany z decyzją kwatermistrza co do ugrupowania tyłów w kolumnie marszowej lub podziale tyłów na poszczególne kolumny. Stanowi to podstawę do odpowiedniego podziału sił i środków łączności przeznaczonych dla utrzymania łączności tyłów w kolumnie marszowej.

Po otrzymaniu wytycznych do organizacji łączności od dowódcy lub szefa sztabu i ostatecznym uzgodnieniu łączności tyłów z kwatermistrzem i szefami służb, szef łączności opracowuje dokumenty planu łączności.

Łączność dla potrzeb tyłów na szczeblach taktycznych, ujęta jest w dokumentach planu łączności.

Z zasady oddzielnych dokumentów planu łączności dla potrzeb tyłów nie opracowuje się. Jednakże na szczeblu dywizji w jednostkach praktykuje się, że na podstawie wytycznych kwatermistrza dywizji, dowódca plutonu łączności KSD wrysowuje na swoją mapę łączność przewodową i środkami ruchomymi organizowaną dla potrzeb tyłów.

W schemacie łączności środkami radiowymi szef łączności ujmuje z łączności tyłów, sieci i kierunki radiowe kwatermistrza z przełożonym i podwładnymi oraz sieci i kierunki radiowe /jeśli są organizowane/ dla szefów służb tyłowych.

W kalkulacji środków radiowych przeznaczonych do łączności tyłów, szef łączności uwzględnia tylko te środki, które wydziela ze swych pododdziałów łączności.

Na schemacie organizacji łączności środkami przewodowymi i ruchomymi wykazuje się z łączności tyłów te kierunki, które organizuje się dla dowodzenia tyłami, a przede wszystkim łączność między SD a KSD pułku /dywizji/, z KSD przełożonego, łączność z podległymi kwatermistrzami oraz urządzeniami i pododdziałami tyłowymi.

Z treścią dokumentów planu łączności, opracowanych przez szefa łączności, powinien być zapoznany kwatermistrz oraz oficerowie znajdujący się na KSD. Praktyka wykazała, że nieznajomość zaplanowanego systemu łączności poważnie utrudnia wykorzystanie przez nich środków łączności.

Forma przekazania kwatermistrzowi danych z dokumentów planu łączności może być różna. Wydaje się, że najcelowiej przekazać je w formie wyciągów z dokumentów. Chodzi bowiem o to, że korzystać z nich będzie nie tylko kwatermistrz ale i oficerowie funkcyjni znajdujący się na KSD. Stąd też przekazanie tych danych w formie dokumentów pozwoli na KSD zapoznać się z nimi przez wszystkich zainteresowanych. Z zasady każdy oficer funkcyjny KSD powinien wrysować na mapę lub wypisać sobie dane z organizacji łączności w tym również kryptonimy i sygnały rozpoznawcze w potrzebnym mu zakresie.

W pułku dokumenty te przekazuje się bezpośrednio kwatermistrzowi pułku, natomiast w dywizji można przekazać je dowódcy plutonu łączności KSD, którego obowiązkiem będzie zapoznanie wszystkich zainteresowanych z ich treścią.

Szef łączności powinien przekazać kwatermistrzowi /dowódcy plutonu łączności/ następujące dokumenty :

- wyciąg z wykazu sieci, kierunków i danych radiowych, w których pracują radiostacje i odbiorniki kwatermistrzostwa ;
- tabelę kryptonimów stacji telefonicznych ;
- tabelę sygnałów rozpoznawczych osób funkcyjnych.

W dokumentach tych zawarte są dane zarówno własnego szczebla dowodzenia jak i przełożonego.

Na podstawie opracowanych i zatwierdzonych dokumentów planu łączności, szef łączności stawia zadania swoim podległym dowódcom pododdziałów do organizacji łączności. W zadaniach tych ujmowane są również zadania do organizacji łączności tyłów oraz utrzymania łączności między SD a KSD.

W pułku zadanie do organizacji łączności tyłów otrzymać może bezpośrednio wyznaczony przez szefa łączności podoficer z kompanii łączności, który wraz z wydzielonymi siłami i środkami melduje się u kwatermistrza pułku, organizuje łączność tyłów a odpowiedzialny jest za jej zabezpieczenie.

W dywizji zadanie do organizacji łączności tyłów otrzymuje dowódca plutonu łączności KSD, którego zadaniem jest posiadanymi siłami i środkami rozwinąć WŁ na KSD /niekiedy i PWŁ/ oraz zorganizować i zabezpieczyć łączność tyłów dywizji zarówno z przełożonym jak i podwładnymi.

W zależności od posiadanego czasu oraz położenia wyjściowego, zadania do organizacji łączności mogą być wydane wcześniej, tak aby zorganizować łączność do czasu zakończenia przegrupowania tyłów do nowego rejonu.

Zadania do organizacji łączności tyłów dywizji mogą być postawione dowódcy plutonu łączności zarówno przez szefa łączności jak i kwatermistrza, Zadania łączności stawiane przez kwatermistrza nie mogą być sprzeczne z postawionymi zadaniami przez szefa łączności i nie mogą naruszać przyjętego systemu łączności. Są to zadania uzupełniające dostosowane do konkretnych potrzeb tyłów. Zadania kwatermistrza odnosić się będą głównie do organizacji łączności wewnętrznej na KSD oraz w rejonie DPZ.

Po zorganizowaniu łączności tyłów, dowódca pododdziału łączności odpowiedzialny za zorganizowanie tej łączności, melduje o tym kwatermistrzowi oraz swemu szefowi łączności. O gotowości łączności szef łączności melduje następnie szefowi sztabu lub dowódcy.

Do obowiązków kwatermistrza należy sprawdzenie łączności tyłów oraz kierowanie zabezpieczeniem sił i środków łączności w ramach tyłów przed środkami masowego rażenia. Prace te wykonywane są w miarę posiadanego czasu po nawiązaniu łączności.

III. ŁĄCZNOŚĆ TYŁÓW

Łączność organizowana dla potrzeb tyłów wchodzi w skład całego systemu łączności danego oddziału lub związku taktycznego. W dowodzeniu tyłami, w warunkach współczesnych działań bojowych, nie można się opierać tylko na łączności tyłów, a w zależności od potrzeb wykorzystywany jest również system łączności organizowany dla celów dowodzenia i współdziałania. Wymaga tego konieczność znajomości przez kwatermistrza nie tylko sytuacji tyłowej ale również i sytuacji taktycznej. Dlatego też kwatermistrz oraz szefowie służb powinni znać nie tylko łączność organizowaną dla potrzeb tyłów ale i możliwości wykorzystania dla własnych celów łączności dowodzenia i współdziałania.

Łączność tyłów na szczeblu pułku organizuje się przy pomocy sił i środków pododdziału łączności wydzielonego z kompanii łączności pułku. W praktyce dąży się do tego aby wydzielać możliwie zawsze te same zespoły łączności do zabezpieczenia łączności tyłów, bowiem zespoły te pracując stale w łączności tyłów najlepiej poznają charakter pracy, sposoby organizacji i utrzymania łączności tyłów, mają własne doświadczenia, przez co łatwiej nawiązać łączność i utrzymać ciągłość jej działania. Pododdział ten wyposażony jest w radiostację średniej mocy, radiostacje małej mocy oraz sprzęt przewodowy : łącznice ŁP-10, aparaty telefoniczne i polowy kabel telefoniczny.

Na szczeblu dywizji występuje etatowo pododdział łączności tyłów, wchodzący organizacyjnie w skład batalionu łączności. Pododdziałem przeznaczonym do zabezpieczenia łączności tyłów w dywizji jest pluton łączności kwatermistrzowskiego stanowiska dowodzenia. Pluton ten składa się z drużyny radiowej, dwóch drużyn telefonicznych, drużyny środków ruchomych oraz zespołu ruchomego węzła łączności /RWŁ-2/.

Drużyna radiowa wyposażona w radiostacje średniej i małej mocy, przeznaczona jest dla zabezpieczenia łączności radiowej kwatermistrza dywizji z kwatermistrzem armii, kwatermistrzami pułków i pododdziałów dywizji, dowódcą i sztabem dywizji oraz urządzeniami i pododdziałami tyłowymi. Drużyny telefoniczne wyposażone są w sprzęt przewodowy : aparaty telefoniczne

polowe i kabel telefoniczny polowy. Zadaniem drużyn telefonicznych jest rozbudowanie łączności przewodowej tyłów w rejonie DPZ a także mogą być wykorzystane do rozwinięcia PWŁ i nawiązania łączności przewodowej z niektórymi KSD pułków, czołówką DPZ i urządzeniami naprawczymi dywizji. Zespół ruchomego węzła łączności przeznaczony jest do rozwinięcia i eksploatacji aparatowni RWŁ-2 oraz łączności wewnętrznej na KSD dywizji.

Drużyna środków ruchomych przeznaczona jest do utrzymywania łączności środkami ruchomymi między KSD dywizji a urządzeniami i pododdziałami tyłowymi dywizji oraz z SD dywizji i KSD podległych pułków. Za pomocą radiostacji R-824 lądowiska utrzymuje się łączność z lotnictwem łącznikowym armii i dywizji.

Ponadto łączność tyłów organizuje się siłami i środkami łączności, będącymi na wyposażeniu pododdziałów tyłowych. Batalion samochodowo - transportowy dywizji wyposażony jest w radiostację ultrakrótkofalową R-105 oraz sprzęt telefoniczny. Sprzęt ten przeznaczony jest do utrzymania łączności radiowej i przewodowej batalionu z kwatermistrzem dywizji.

Batalion medyczno - sanitarny dywizji posiada radiostację R-105 przeznaczoną do łączności batalionu z kwatermistrzostwem dywizji.

Oprócz podanych wyżej sił i środków łączności przeznaczonych do organizacji łączności tyłów, w dywizji w zależności od potrzeb mogą być wyznaczone dodatkowe siły i środki łączności z batalionu łączności, które zabezpieczać będą okresowo łączność tyłów, na przykład dla zorganizowania łączności przewodowej między KSD dywizji a KSD pułków.

Węzły łączności kwatermistrzowskich stanowisk dowodzenia i ich zmiana.

Do organizacji łączności tyłów na szczeblach taktycznych stosuje się radiowe, przewodowe i ruchome środki łączności. Siły i środki łączności przeznaczone do zabezpieczenia łączności kwatermistrzostwa rozmieszcza się na kwatermistrzowskim stanowisku dowodzenia. Stanowią one na tym punkcie dowodzenia węzeł łączności, zapewniający łączność kwatermistrzostwa z

przełożonym, podwładnymi oraz z dowódcą i sztabem oddziału lub związku taktycznego.

Węzeł łączności KSD pułku składa się z dwóch elementów
- grupy środków radiowych;
- stacji telefonicznej.

Rozmieszczeniem tych elementów kieruje ogólnie kwatermistrz oddziału, wyznaczając na KSD rejony ich rozmieszczenia oraz kieruje zabezpieczeniem ich przed środkami masowego rażenia. Dowódca pododdziału /zespołu/ łączności, wybiera dokładnie miejsca w terenie i rozwija elementy węzła oraz siłami obsług zabezpiecza je pod względem inżynieryjnym. Obrona i ochrona elementów węzła organizowana jest w ramach ochrony i obrony KSD.

Grupa środków radiowych na WŁ KSD oddziału składa się z zasady z radiostacji średniej i małej mocy i służy do utrzymania łączności z kwatermistrzem dywizji oraz z dowódcą i sztabem oddziału.

Radiostacja średniej mocy powinna być rozmieszczona w odległości 1-2 km od KSD, co podyktowane jest koniecznością maskowania. Radiostację małej mocy zamontowane są na wozie dowódczym kwatermistrza pułku i umieszcza się obok schronu kwatermistrza w wykopie dla pojazdów.

Stację telefoniczną, którą w pułku stanowi łącznica ŁP-10, rozwija się na KSD i dołącza do niej wszystkie zorganizowane kierunki przewodowe zewnętrzne i wewnętrzne KSD. W pz /poz/ na KSD może być zorganizowana łączność telefoniczna wewnętrzna do kwatermistrza pułku, szefów zaopatrzenia, sekcji politycznej i plutonu gospodarczego.

Wraz ze zmianą KSD zmieniają się i elementy węzła łączności. Przed rozpoczęciem zmiany KSD, kwatermistrz pułku powinien w odpowiednim czasie zarządzić zwinięcie centrali telefonicznej i kierunków przewodowych, tak aby do czasu rozpoczęcia zmiany KSD, środki przewodowe były zwinięte, a radiostacje ustawione w kolumnie KSD.
W czasie zmiany KSD pułku, jak również kiedy pułk a w tym i jego tyły wykonują marsz, przy kwatermistrzu pracują w ruchu tylko środki radiowe i ruchome.

W toku prowadzenia natarcia kiedy tyły oddziału zmieniają się kilkakrotnie, a także w obronie kiedy tyły przegrupowują się czasowo do nowego rejonu, stacji telefonicznej nie rozwija się, gdyż nie rozwija się łączności przewodowej. Rozwinięcie stacji telefonicznej na KSD może się odbyć dopiero wówczas, kiedy stworzone zostaną warunki do organizacji łączności przewodowej, a więc przy przejściu do obrony, ześrodkowaniu się w określonym rejonie na przeciąg dłuższego czasu itp.

Na szczeblu związku taktycznego z zasady zawsze organizowany jest węzeł łączności KSD. Jak wspomniano rozwija go i eksploatuje pluton łączności KSD z batalionu łączności. Rozmieszczeniem elementów węzła łączności KSD dywizji zajmuje się dowódca plutonu łączności w porozumieniu z kwatermistrzem dywizji. Przy rozmieszczeniu elementów węzła łączności KSD należy kierować się możliwościami zapewnienia łączności z danego miejsca, biorąc pod uwagę właściwości techniczne sprzętu, warunki maskowania, zabezpieczenia przed środkami masowego rażenia, drogi dojazdu itp.

Najczęściej dowódca plutonu łączności przed przegrupowaniem KSD do nowego rejonu bierze udział w rekonesansie KSD /jeśli jest on prowadzony/ i w terenie uzgadnia z kwatermistrzem lub jego przedstawicielem, wszystkie sprawy związane z rozmieszczeniem elementów węzła łączności.

W skład węzła łączności KSD dywizji wchodzą :

- grupa środków radiowych ;
- stacja telefoniczna ;
- składnica meldunkowa,

Grupa środków radiowych składa się z radiostacji średniej mocy, radiostacji małej mocy oraz odbiorników. Poszczególne środki radiowe prowadzą samodzielną pracę w określonych sieciach lub kierunkach radiowych.

Radiostacje małej mocy są zamontowana na wozie dowódczym kwatermistrza /WD-18/, który rozmieszcza się obok schronu kwatermistrza w wykopie dla pojazdów.

Radiostacje średniej mocy rozmieszcza się poza rejonem KSD w odległości 1 - 2 km, a do wykorzystania tych radiostacji z KSD stosuje się urządzenia wynośne, linie przewodowe

lub radiostacje ultrakrótkofalowe małej mocy. Radiostacje średniej mocy mogą być rozmieszczone razem w jednym rejonie lub pojedyńczo w odległości 1 km od siebie.

Stacja telefoniczna /łącznica ŁP-10/ zamontowana jest na samochodzie GAZ-69, tworząc ruchomy węzeł łączności /RWŁ-2/ i rozwija się na KSD w pobliżu schronów grupy dowodzenia kwatermistrzostwa, tak aby kierunki łączności przewodowej wewnętrznej nie były zbyt długie. Ilość kierunków łączności wewnętrznej na KSD wynosi średnio 10-12 i zależna jest od tego jak długo w danym rejonie przebywać będzie KSD.

Na przykład jeśli dywizja zajmuje kolejno rejon ześrodkowania czy rejon wyjściowy na krótko i przewiduje się przegrupowanie tyłów dywizji w tym i KSD, to nie celowym jest rozwijanie całej łączności wewnętrznej na KSD dywizji a ogranicza się ją do niezbędnego minimum.
Chodzi o to, że pluton łączności dysponuje małą ilością ludzi do rozwijania i zwijania łączności przewodowej a na przeciąg krótkiego czasu nie zachodzi potrzeba rozwijania pełnej łączności.

Przy pełnym rozwinięciu KSD łączność wewnętrzna telefoniczna może być zorganizowana do :
- kwatermistrza dywizji ;
- sekcji org.-plan. ;
- szefów służb kwatermistrzowskich ;
- wydziału uzbrojenia ;
- wydziału technicznego ;
- wydziału uzupełnień ;
- wydziału politycznego ;
- szefa służby medycznej ;
- sądu i prokuratury ;
- komendanta DPZ.

Do łącznicy dołącza się wszystkie kierunki przewodowe wewnętrzne i zewnętrzne. Srednio do łącznicy dołączonych jest 20 - 25 kierunków.

Składnica meldunkowa składa się z ekspedycji, środków ruchomych i lądowiska i przeznaczona jest do przyjmowania i wysyłania korespondencji bojowej kwatermistrzostwa. Ekspedycję rozmieszcza się na KSD w dogodnych warunkach terenowych przy drogach, zachowując warunki maskowania ruchomych środków,

które ugrupowane są przy ekspedycji i wysyłane w zależności od potrzeb.

Lądowiska KSD wybiera się w terenie dogodnym do lądowania i startowania śmigłowców dywizji i armii w pobliżu KSD, przy czym celowym jest rozmieszczać lądowisko w pobliżu ekspedycji, tak aby korespondencja dostarczana tą drogą była odrazu przekazana na ekspedycję. Ułatwia to również ochronę i obronę tych elementów.

Wszystkie wyżej wymienione elementy WŁ KSD rozwija się na podstawie wyjściowej do natarcia, w rejonach ześrodkowania i wyjściowych oraz w obronie. Jeśli tyły dywizji znajdują się w marszu lub KSD zatrzymuje się w nowym rejonie krótko - to nie rozwija się stacji telefonicznej i wewnętrznej łączności telefonicznej.

Zmiana węzła łączności KSD odbywa się w całości wraz ze zmianą KSD. Węzła łączności przy zmianie KSD nie rzutuje się, nie ma też takiej ilości sił i środków, aby stworzyć dwa oddzielne zespoły, które kolejno rozwijałyby węzeł łączności KSD. Stąd też, jeśli KSD dywizji przenosi się do nowego rejonu wraz z DPZ, koniecznym jest, aby kwatermistrz dywizji wydał wcześniej zarządzenie do zwinięcia WŁ KSD oraz kierunków przewodowych, by pluton łączności w całości mógł przesunąć się do nowego rejonu wraz z KSD.

W wypadku kiedy część KSD dywizji, ze względu na potrzeby dowodzenia tyłami podwładnych, zmieniać się będzie wcześniej w stosunku do DPZ to zwija się tylko WŁ KSD i przenosi wraz z KSD do nowego rejonu. Pozostałe siły i środki plutonu łączności przesuwają się wraz z DPZ.

W czasie zmiany KSD oraz w czasie wykonywania marszu przez tyły dywizji, siły i środki węzła łączności powinny pracować w ruchu /za wyjątkiem stacji telefonicznej/.

Po zmianie KSD do nowego rejonu, rozwija się w tym rejonie wszystkie elementy węzła łączności KSD, z tym, że ilość rozwijanej łączności przewodowej wewnętrznej, zależeć będzie od konkretnych potrzeb.

Rozwijaniem WŁ KSD dywizji w każdym następnym rejonie rozmieszczenia KSD kieruje dowódca plutonu łączności według wytycznych kwatermistrza. Ponieważ z elementów węzła łączności KSD korzystają wszyscy oficerowie pracujący na KSD, należy dążyć do tego, aby byli oni zapoznani z

z miejscem rozmieszczenia i ilością elementów węzła łączności oraz by posiadali obowiązujące dokumenty kodowe, którymi należy posługiwać się przy przekazywaniu wiadomości przez techniczne środki łączności.

W miarę wprowadzania nowych technicznych środków łączności na wyposażenie wojsk, należy również liczyć się z nowymi elementami węzła łączności KSD, do zabezpieczenia łączności tyłów. Między innymi dla utrzymywania łączności między SD a KSD dywizji oraz z kwatermistrzem armii, mogą być wykorzystane środki radioliniowe, telegraficzne, telefonii nośnej i fototelegrafii. W tych warunkach w skład węzła łączności KSD dywizji dodatkowo wchodzić będzie stacja radioliniowa i stacja telegraficzna.

Łączność środkami radiowymi.

Łączność środkami radiowymi stanowi zasadniczy rodzaj łączności we wszystkich rodzajach działań bojowych tak dla celów dowodzenia, współdziałania, powiadamiania, jak również kierowania tyłami. Szczególnego znaczenia w łączności tyłów nabierają środki radiowe w toku prowadzenia działań, w marszu i przy przesunięciu tyłów do nowego rejonu, a więc w okresie kiedy nie organizowana jest łączność przewodowa.
Dzięki swoim właściwościom technicznym nowoczesne środki radiowe mogą zapewnić ciągłą łączność w ruchu pod warunkiem, że odległości między korespondentami nie będą przekraczać zasięgu radiostacji.

Łączność radiową tyłów organizuje się od pułku wzwyż oraz w pododdziałach i oddziałach tyłowych wyposażonych w środki radiowe. W pułku do łączności radiowej dla potrzeb tyłów, wydziela się środki radiowe z kompanii łączności pułku.
W dywizji wykorzystuje się do tego celu etatowe środki radiowe plutonu łączności KSD oraz środki radiowe pododdziałów tyłowych.

Ponadto dla potrzeb tyłów za zezwoleniem dowódcy i szefa sztabu, wykorzystywana być może łączność radiowa dowodzenia i współdziałania.

Łączność radiową tyłów organizuje się w okresie organizacji działań lecz wykorzystanie jej na nadawanie jest zabronione.

W okresie przygotowawczym kiedy tyły znajdują się w rejonach ześrodkowania, wyjściowych, na podstawie wyjściowej do natarcia oraz w obronie, środki radiowe tyłów nie pracują na nadawanie. Również i z chwilą rozpoczęcia działań bojowych należy dążyć do tego, aby radiostacje, szczególnie krótkofalowe średniej mocy nie pracowały na nadawanie tak długo, dopóki można zapewnić terminową łączność tyłów innymi środkami, głównie przewodowymi i ruchomymi. Tak długo dopóki tyły nie rozpoczną przegrupowania i jest możliwość utrzymania łączności przewodowej - należy zabronić prowadzenia korespondencji radiowej. Podyktowane to jest koniecznością maskowania zarówno przekazywanych wiadomości jak i rozmieszczenia KSD.

Praca radiostacji w łączności tyłów na nadawanie rozpoczynać się będzie nierównomiernie a kolejno w zależności od potrzeb. Tak na przykład w natarciu dywizji najpierw rozpocznie pracę radiostacja utrzymująca łączność między KSD a SD z chwilą zmiany SD do przodu.
Następnie rozpoczną pracę radiostacje kwatermistrza dywizji i kwatermistrzów oddziałów i pododdziałów z chwilą rozpoczęcia przez nich zmiany. Również w tym czasie mogą pracować radiostacje UKF pododdziałów tyłowych. Pełna praca radiostacji na nadawanie prowadzona będzie dopiero przy zmianie KSD dywizji.

Ogólnie więc można stwierdzić, że wykorzystanie radiostacji na nadawanie będzie się odbywać tylko tam gdzie inne środki łączności nie będą w stanie zapewnić ciągłej i terminowej łączności tyłów.

Łączność radiowa dla potrzeb tyłów pułku.

Łączność radiowa tyłów na szczeblu pułku nie jest szeroko organizowana. Wychodząc z potrzeb dowodzenia tyłami w toku prowadzenia działań w pułku organizuje się łączność radiową kwatermistrza pułku z dowódcą i sztabem pułku, kwatermistrzem dywizji oraz urządzeniami tyłowymi pułku. Dla utrzymywania łączności radiowej kwatermistrza pułku z dowódcą i sztabem pułku, na KSD wykorzystuje się radiostację ultrakrótkofalową R-105 z przystawką mocy, które pracują w sieci radiowej dowódcy pułku /w pz/ lub sieci

radiowej sztabu pułku /w pcz/. W sieci radiowej dowódcy pułku oprócz radiostacji dowódcy i sztabu pułku oraz kwatermistrza pułku, pracują radiostacje batalionu czołgów oraz batalionów piechoty zmotoryzowanej. W ten sposób kwatermistrz pułku ma możliwości utrzymywania łączności z dowódcą i sztabem pułku oraz z dowódcami i szefami sztabów batalionów w zakresie tyłów. Praca radiostacji kwatermistrza pułku w sieci radiowej dowódcy pułku daje również kwatermistrzowi możność otrzymywania danych o sytuacji bojowej pododdziałów pułku co jest poważnym elementem w pracy kwatermistrza.

Na utrzymanie tej łączności, szczególnie w toku natarcia kiedy odległość znacznie się zwiększa należy zwrócić szczególną uwagę. Często stosować trzeba anteny kierunkowe.

Utrzymywanie łączności radiowej między SD a KSD w sieci radiowej dowódcy lub sztabu pułku, jest najczęściej stosownym sposobem tak w pułkach zmechanizowanych jak i pułkach czołgów, pułkach artylerii i brygadach artylerii. Niekiedy jednak łączność ta utrzymywana być może na kierunku radiowym.

Łączność radiowa kwatermistrza pułku z przełożonym kwatermistrzem zapewniona jest za pomocą radiostacji średniej mocy w sieci radiowej kwatermistrza dywizji, w skład której wchodzą radiostacje kwatermistrza dywizji oraz kwatermistrzów pułków wchodzących organicznie w skład dywizji.

Łączność radiowa kwatermistrza pułku z podległymi mu urządzeniami i pododdziałami tyłowymi organizuje się w sieci radiowej kwatermistrza pułku za pomocą radiostacji małej mocy. W skład tej sieci radiowej wchodzić mogą radiostacje kwatermistrza pułku i składów : mps, amunicyjnego, żywnościowego a także dowódcy plutonu gospodarczego.
Radiostacje małej mocy kwatermistrza pułku zamontowane są w wozie dowódczym WD-6.
Ponadto w pułku zmechanizowanym /pcz/ może być wydzielona fala dyżurnego odbioru dla warsztatu naprawy wozów bojowych i pojazdów /WNWBP/ na której prowadzą nasłuch radiostacje ciągników.
W ten sposób pododdziały czołgów a nawet pojedyńcze czołgi mogą utrzymywać w razie potrzeby łączność z WNWBP pułku.

Łączność radiowa dla potrzeb tyłów dywizji

Dowodzenie tyłami w dywizji wymaga szerszej niż w pułku organizacji łączności radiowej. Dla potrzeb tyłów dywizji należy zorganizować łączność radiową kwatermistrza dywizji z kwatermistrzem armii, z podległymi kwatermistrzami, z podległymi urządzeniami oraz pododdziałami tyłowymi.

Łączność radiową między kwatermistrzem dywizji a kwatermistrzem armii utrzymuje się w sieci radiowej kwatermistrza armii za pomocą radiostacji średniej mocy R-118. W sieci tej pracują radiostacje kwatermistrza armii, kwatermistrzów dywizji /zmechanizowanych i pancernych/ oraz Szefostwo Polowej Bazy Armii /PBA/. Łączność radiową z kwatermistrzami pułków, wchodzących organicznie w skład dywizji utrzymuje się w sieci radiowej kwatermistrza dywizji, za pomocą radiostacji średniej mocy R-118.

Dla łączności kwatermistrza dywizji z kwatermistrzami pododdziałów dywizji jak : dywizjonu artylerii rakietowej /dar/, dywizjonu artylerii przeciwlotniczej /daplot/, dywizjonu rakiet taktycznych /drt/ oraz dowódcami : batalionu medycznego i batalionu samochodowo - transportowego, organizowana jest oddzielna sieć radiowa kwatermistrza za pomocą radiostacji R-105 PM /R-105/.

Dla zabezpieczenia dowodzenia tyłami przez dowódcę i szefa sztabu w dywizji organizuje się zazwyczaj sieć radiową punktów dowodzenia dywizji, w której pracują radiostacje R-105 /R-105 PM/ dowódcy /WSD/, sztabu /SD/ i kwatermistrza /KSD/. Sieć ta jest wówczas zasadniczym kanałem łączności radiowej dowodzenia tyłami przez dowódcę i sztab dywizji. Jeżeli dywizja nie organizuje takiej sieci radiowej to łączność radiowa między SD a KSD może być zorganizowana na kierunku radiowym.
W ten sposób kwatermistrz dywizji, znajdując się na KSD dywizji ma możliwość bezpośredniego porozumienia się w czasie działań z dowódcą i sztabem. Dla otrzymywania bezpośrednich danych o położeniu oddziałów dywizji celowym jest, przy podanej organizacji łączności, wydzielić odbiornik radiowy krótkofalowy R-311 na KSD w sieć radiową dowódcy lub sztabu dywizji.

Przy ograniczonej ilości radiostacji w dywizji może nie być organizowana sieć radiowa punktów dowodzenia a nawet i kierunek radiowy między SD a KSD dywizji. W tym wypadku dla utrzymania łączności ze sztabem dywizji na KSD należy włączyć radiostację średniej mocy w sieć radiową sztabu dywizji. Pozwala to na utrzymanie łączności ze sztabem dywizji a także i sztabami pułków w zakresie tyłów. Ten sposób utrzymania łączności stosuje się przede wszystkim w wypadku gdy odległość między SD a KSD znacznie się zwiększy i przekracza możliwości radiostacji małej mocy.

W celu zabezpieczenia dowodzenia urządzeniami tyłowymi, szczególnie w czasie przegrupowania tyłów w toku prowadzenia działań, kwatermistrzowi dywizji organizuje się łączność radiową w sieci za pomocą radiostacji ultrakrótkofalowych R - 105.

Ta sieć radiową kwatermistrza może mieć różny skład uzależniony od potrzeb kwatermistrza. Najczęściej do sieci tej wchodzą radiostacje kwatermistrza dywizji oraz składów : amunicji, materiałów pędnych i smarów, techniczny, czołówka DPZ, a w zależności od potrzeb również radiostacja dowódcy batalionu samochodowo - transportowego. Ponadto do tej sieci może być włączona radiostacja R - 105 lądowiska by móc przekazywać kwatermistrzowi dane odebrane od śmigłowców przez radiostację R - 824.

Z zorganizowanej łączności radiowej dla potrzeb tyłów korzystać mogą szefowie służb upoważnieni przez dowódcę, szefa sztabu lub kwatermistrza. Oprócz tego dla utrzymywania łączności radiowej tyłów wykorzystana być może łączność radiowa dowodzenia i współdziałania. Łączność radiową kwatermistrza z kwatermistrzami pułków lub kwatermistrzem armii można uzyskiwać pośrednio przez organizowane sieci radiowe sztabów i sieci punktów dowodzenia. Możliwości jest wiele i jeśli należycie je wykorzystać można mieć zapewnioną łączność nawet w kilku kanałach.

Nie należy zapominać o jeszcze jednej drodze utrzymywania łączności radiowej między kwatermistrzostwem dywizji a dowódcą i sztabem dywizji oraz kwatermistrzostwem armii. Jest to łączność radiowa utrzymywana głównie w ruchu w sieciach

radiowych lotnictwa łącznikowego. Łączność tę można uzyskać nawet na duże odległości ze śmigłowca wzniesionego do góry, za pomocą radiostacji R - 824, w którą to radiostacje wyposażone są zarówno śmigłowce jak i lądowiska. Tak więc radiostacja lądowiska KSD może być z powodzeniem wykorzystana dla utrzymywania łączności z dowódcą lub sztabem dywizji oraz KSD armii tak na postoju jak i w ruchu.

Łączność środkami przewodowymi.

Łączność środkami przewodowymi jest w łączności tyłów szeroko stosowana. Podyktowane to jest mniejszą ilością przegrupowań i ruchu tyłów w stosunku do elementów ugrupowania bojowego, biorących bezpośrednio udział w walce. Łączność środkami przewodowymi umożliwia dogodne prowadzenie rozmów oraz w większym stopniu niż radio zabezpiecza przed podsłuchem ze strony nieprzyjaciela.
Stąd też wszędzie tam gdzie pozwala na to czas i możliwości należy stosować w łączności tyłów łączność przewodową.

Łączność przewodowa w oddziałach i związkach taktycznych ma zastosowanie szczególnie w rejonach ześrodkowania, wyjściowych, na podstawach wyjściowych oraz w obronie. Odnosi się to również i do łączności tyłów. W łączności przewodowej tyłów poszczególne kierunki przewodowe mogą być organizowane kablem polowym na bliższe odległości lub na liniach stałych doziemnych i napowietrznych przydzielonych przez armię dla łączności między KSD a SD oraz z KSD armii. Oczywiście zależne to będzie od stanu i możliwości wykorzystania linii stałych.

Organizacja łączności tyłów środkami przewodowymi będzie zależna od czasu, posiadanych sił i środków oraz warunków sytuacji bojowej w jakiej znajdą się tyły. Od tego też uzależniony będzie również zakres prac związanych z organizacją i zabezpieczeniem łączności przewodowej. Najmniejszy zakres prac w organizacji łączności tyłów środkami przewodowymi jest w warunkach kiedy wojska znajdują się w rejonie ześrodkowania lub rejonie wyjściowym. Wówczas tyły rozmieszczają się w danych rejonach i nie są zbyt oddalone od SD pułku czy dywizji.

W rejonie ześrodkowania lub rejonie wyjściowym, łączność między SD a KSD /pułku i dywizji/ organizuje się na kierunku łączącym SD i KSD. Na KSD pułku rozwija się węzeł łączności

lecz nie organizuje się z zasady w tych rejonach żadnych kierunków do składów pułkowych. Łączność z KSD dywizji utrzymuje się przez WŁ pułku i dywizji.

Jeśli dywizja jest w rejonie ześrodkowania i ma w krótkim czasie przejść do nowego rejonu, w tym przegrupowane mogą być również tyły dywizji, łączność przewodowa zorganizowana będzie tylko między SD a KSD oraz wewnętrzna na KSD. Natomiast w rejonie wyjściowym, jeśli tyły nie będą przegrupowywane w okresie przygotowawczym do nowego rejonu a tam pozostaną, to łączność przewodową w rejonie DPZ organizować się będzie tak jak na podstawie wyjściowej do natarcia lub w obronie. W tym jednak wypadku łączność z podwładnymi kwatermistrzami odbywać się będzie przez WŁ dywizji i pułków do czasu przegrupowania się tyłów pułków do nowego rejonu.

Szerzej zorganizowana będzie łączność przewodowa kiedy dywizja nacierać będzie z bezpośredniej styczności z nplem i zajmie wcześniej podstawy wyjściowe oraz w działaniach obronnych. Dla pułku pierwszego jak i drugiego rzutu dywizji nacierającej z podstaw wyjściowych w bezpośredniej styczności z nplem, łączność przewodową między SD pułku a KSD pułku może być zorganizowana na kierunku budowanym kablem polowym siłami i środkami pułku. Kierunek ten służy kwatermistrzowi pułku do utrzymywania łączności z dowódcą i sztabem pułku oraz sztabami batalionów w zakresie tyłów.

Do kierunku tego podłączony być może pułkowy punkt medyczny /PPM/ a niekiedy w zależności od rozmieszczenia również pułkowy WMWBP. Jeżeli nie organizowana jest bezpośrednia łączność przewodowa między KSD dywizji a KSD pułku to kierunek łączący SD i KSD pułku, jest wykorzystywany również dla łączności kwatermistrza pułku z kwatermistrzem dywizji /przez WŁ pułku i dywizji/.

W wypadku kiedy pułk zajmuje podstawy wyjściowe po lazowaniu i jest mało czasu to łączności przewodowej na oddzielnym kierunku między SD a KSD nie organizuje się.

W obronie kierunek przewodowy, łączący SD pułku z KSD, powinien być przeprowadzony przez rejon zapasowego SD pułku.

Łączność przewodowa między SD a KSD na podstawie wyjściowej do natarcia oraz w obronie jest wykorzystywana tak długo dopóki nie nastąpi zmiana SD pułku.

Dla łączności kwatermistrza pułku ze składami rozmieszczonymi w rejonie PPG mogą być zorganizowane kierunki przewodowe, jeśli jest dostateczna ilość czasu. Celowym jest zorganizowanie kierunków do składu amunicyjnego i składu materiałów pędnych i smarów oraz plutonu gospodarczego.

W dywizji zarówno na podstawie wyjściowej do natarcia jak i w obronie organizuje się łączność przewodową dla celów dowodzenia tyłami między SD a KSD dywizji, w rejonie DPZ oraz dla łączności kwatermistrzostwa dywizji z kwatermistrzami pułków, czołówką DPZ oraz urządzeniami naprawczymi dywizji. Ponadto kwatermistrzostwo dywizji utrzymuje łączność przewodową z kwatermistrzem armii. Łączność tę organizuje armia swoimi siłami i środkami.

Łączność przewodową między SD a KSD dywizji najczęściej organizuje się na kierunku kablowym lub też wykorzystuje linie stałe jeśli są przydzielone z armii. W obronie kierunek ten wybudowany powinien być przez rejon zapasowego SD dywizji.

Łączność przewodową tyłów w rejonie DPZ organizuje się na kierunkach do poszczególnych składów oraz batalionu samochodowo - transportowego. Jeżeli KSD rozmieszczone jest centralnie w stosunku do poszczególnych urządzeń to do każdego składu /żywnościowego, mundurowego, technicznego, amunicyjnego, pancernego i mps/ można zorganizować oddzielne kierunki. Natomiast, gdy KSD rozmieszczone jest z boku i odległości do składów są większe to celowym jest na jednym kierunku łączyć po 2 - 3 składy oraz zorganizować oddzielny kierunek do SD batalionu samochodowo - transportowego rozmieszczonego w rejonie DPZ.

Podobnie organizuje się łączność tyłów w rejonie DPZ w obronie dywizji zarówno pierwszego jak i drugiego rzutu armii.

Łączność przewodową między KSD dywizji ą KSD pułków może być utrzymywana na kierunku łączącym KSD i SD dywizji przez WŁ dywizji i pułków lub też przez pomocniczy węzeł łączności /PWŁ/, rozwijany na wysokości rozmieszczenia pułkowych punktów gospodarczych.

W tym wypadku organizuje się kierunki przewodowe od KSD pułków do PWŁ i łączność uzyskuje się wówczas nie przez WŁ

SD dywizji a przez PWŁ. Kierunki te organizowane być mogą zarówno siłami i środkami dywizji jak i siłami i środkami pułków. Oprócz tego od WPŁ budowane są kierunki do czołówki DPZ oraz urządzeń naprawczych dywizji.

W obronie w zależności od rozmieszczenia zapasowego węzła łączności dywizji i KSD pułków można /ze względu na odległości/ podłączyć KSD kilku pułków do zapasowego węzła łączności dywizji.

Łączność przewodowa kwatermistrzostwa dywizji z kwatermistrzem armii organizowana jest przez armię najczęściej na oddzielnym kierunku przewodowym, kablowym lub linii stałej. Zależeć to będzie od wzajemnego rozmieszczenia KSD dywizji i KSD armii. Jeżeli odległość ta będzie niewielka, sięgająca kilku lub kilkunastu kilometrów, to siłami i środkami łączności armii wybudowany będzie bezpośredni kierunek kablowy. Jeśli odległość ta będzie większa a są możliwości wykorzystania linii stałych to kierunek ten organizowany będzie na liniach stałych bezpośrednio lub też przez organizowany przez armię punkt kontrolno - badawczy /PKB/.
Na kierunku tym utrzymuje się zazwyczaj łączność w jednym kanale telefonicznym.

W działaniach obronnych kiedy tyły w toku walki przegrupowują się głębiej może być w dalszym ciągu utrzymywana łączność przewodowa z KSD armii jeśli armia ustali miejsce i sposób dołączania się do istniejących linii lub PKB armii.

W natarciu łączność przewodowa między KSD dywizji a KSD armii utrzymywana jest tak długo dopóki KSD i tyły dywizji nie rozpoczną przegrupowania do nowego rejonu. Od tego czasu łączność z kwatermistrzostwem armii utrzymuje się przy pomocy środków radiowych i ruchomych.

W czasie przegrupowania się tyłów dywizji do nowych rejonów, łączności przewodowej dla zabezpieczenia dowodzenia tyłami nie wykorzystuje się. Po zajęciu każdego nowego rejonu DPZ i rozmieszczeniu poszczególnych urządzeń tyłowych łączność przewodowa tyłów może być organizowana w rejonie DPZ na kilku kierunkach. Zależy to od warunków sytuacji bojowej, a przede wszystkim od czasu, przez który tyły dywizji przebywać będą w danym rejonie.

Łączność środkami ruchomymi.

Dużą rolę w łączności tyłów spełniają środki ruchome. Wykorzystywane one są we wszystkich okresach działań bojowych i mają w łączności tyłów szerokie zastosowanie. Środki ruchome przeznaczone są do przesyłania dokumentów bojowych, zarządzeń i sprawozdań, co dla tyłów ma duże znaczenie. Szczególnie rola środków ruchomych przypada na okres przegrupowań tyłów, kiedy nie wykorzystuje się środków przewodowych a prace środków radiowych narażona jest na zakłócenia ze strony npla. Mogą zaistnieć wówczas okresowo takie wypadki kiedy łączność tyłów utrzymywana będzie tylko przy pomocy ruchomych środków łączności. Również w rejonach ześrodkowania, wyjściowych i w obronie kiedy środki radiowe nie pracują na nadawanie, a środki przewodowe są narażone na zniszczenie, łączność środkami ruchomymi może stanowić w tyłach zasadniczy rodzaj łączności. Dlatego też nawet tam gdzie nie ma etatowych środków ruchomych kwatermistrz dążyć powinien do wyznaczenia odpowiednich sił i środków, które spełniałyby zadania środków ruchomych.

Na szczeblach taktycznych etatowe środki ruchome dla łączności tyłów występują na szczeblu dywizji. Kwatermistrze oddziałów nie dysponują obecnie etatowymi środkami ruchomymi. Kwatermistrze oddziałów powinni jednak mieć w dyspozycji 1 -2 środki ruchome dla łączności z dowódcą i sztabem pułku, przełożonym kwatermistrzem i własnymi tyłami, aby mieć możność, jeśli zachodzi potrzeba, natychmiast przesłać korespondencję tyłową do przełożonego lub podwładnych.

Łączność między KSD a SD pułku utrzymywana jest z zasady łącznikiem na motocyklu wysyłanym z SD pułku a z kwatermistrzem dywizji łącznikiem na motocyklu wysyłanym z KSD dywizji.

Do organizacji łączności środkami ruchomymi tyłów dywizji wykorzystuje się etatowe ruchome środki plutonu łączności KSD, a na KSD dywizji rozwijana jest składnica meldunkowa. Łączność środkami ruchomymi organizowana jest na kierunkach oraz sposobem dróg okrężnych. Ten drugi sposób może być szeroko stosowany w łączności tyłów głównie w rejonie DPZ i z KSD pułków kiedy tyły się nie przegrupowują.

W dywizji do przekazywania korespondencji bojowej wykorzystane być mogą również śmigłowce, gdyż łączność między SD a KSD dywizji oraz między KSD dywizji a KSD armii utrzymywana być może za pomocą śmigłowców. W tym celu na KSD dywizji rozwija się lądowisko z radiostacją R - 824.

Łączność kwatermistrzostwa dywizji z kwatermistrzostwem armii organizuje armia na kierunku, łącznikiem na samochodzie oraz śmigłowce. Łącznik z KSD armii przybywa na KSD dywizji w określonym czasie i zabiera korespondencję do kwatermistrzostwa armii.

Łączność kwatermistrzostwa dywizji z kwatermistrzami pułków utrzymuje się przy pomocy łączników na motocyklach najczęściej sposobem dróg okrężnych, lub na kierunkach w zależności od potrzeb. Dążyć należy do tego, by przekazywanie korespondencji odbywało się w określonym zaplanowanym czasie, z którym powinni być zapoznani oficerowie KSD dywizji i pułków.

W rejonie DPZ dla łączności ze składami i pododdziałami tyłowymi wykorzystany być może łącznik na motocyklu, który kolejno przekazuje korespondencję do poszczególnych składów i pododdziałów tyłowych dywizji.

Łączność między SD a KSD organizuje sztab dywizji na kierunku łącznikiem na samochodzie.

Sposób organizacji i wykorzystania środków ruchomych w łączności tyłów zależeć będzie głównie od rozmieszczenia KSD, poszczególnych urządzeń i pododdziałów tyłowych zarówno na postoju jak i w ruchu od stanu dróg, warunków atmosferycznych praz posiadanych środków ruchomych.

ZAKONCZENIE

Organizacja łączności tyłów we współczesnych działaniach bojowych jest jednym z zasadniczych elementów dowodzenia tyłami. Od działania łączności tyłów w poważnej mierze zależy sprawne i ciągłe zaopatrywanie walczących wojsk. Dlatego też przy planowaniu łączności nie można pomijać łączności tyłów, a szczegółowo ją zaplanować stosownie do konkretnych warunków sytuacji bojowej.
Aby łączność dostosowana była do potrzeb tyłów koniecznym

się staje ścisła współpraca kwatermistrzów oddziałów i związków taktycznych z szefem łączności. Organizacji łączności tyłów nie należy rozpatrywać szablonowo, gdyż w różnych warunkach sytuacji bojowej będzie różnie organizowana i zależna od warunków w jakich znajdą się tyły. Zapewnienie łączności tyłów ze względu na odległości i rozśrodkowanie poważnie utrudnione lecz właściwe wykorzystanie przeznaczonych do tego celu sił i środków łączności stwarza możliwość zapewnienia ciągłej i trwałej łączności tyłów. Zastosowanie w łączności tyłów na szczeblach taktycznych środków radiowych pozwala na utrzymanie łączności w ruchu przy przegrupowaniu tyłów w toku prowadzenia działań.

Ciągłość i trwałość łączności tyłów zależy w poważnej mierze od należytego zabezpieczenia sił i środków łączności przed środkami masowego rażenia oraz konkretnego kierowania łącznością tyłów przez szefa łączności i kwatermistrza.

OPRACOWAŁ :
ADIUNKT KATEDRY WOJSK ŁĄCZNOŚCI

ppłk dypl. Mieczysław BORZECKI

Wydrukowano w 50 egz.
Egz. nr 1 - 50 Bibl.Tajna
Wyk.ppłk Borzęcki
Druk.Cz.B.
Nr ks.2316/WW.